

DE TEUGEL.

II.

De agrarische wetgeving (d. i. die over den bodem) had bij Israël de strekking om aan de burgers zooveel mogelijk een eigen stuk gronds te verzekeren, en te voorkomen, dat het hun toebedeelde stuk grond niet, of althans niet duurzaam, in andere handen overging.

Het dusgenaamde groot-grondbezit sluit God de Heere door de wetten, die Hij in Israël gaf, uit. Het kon onder de van God gegeven wet niet opkomen. En dit voortreffelijk doel werd in hoofdzaak daardoor bereikt, dat de wetgeving voor het bezit van den bodem een geheel andere was, dan voor het roerende goed.

Gelijk Ed. SCHALL, in zijn pas verschenen werk: *Die Staatsverfassung der Juden, auf Grund des Alten Testaments*, I. p. 324, terecht opmerkt: »Het is de grond en de bodem, waarom zich ten laatste geheel onze maatschappelijke ontwikkeling, als om haar middelpunt, beweegt, want zonder grondbezit is er geen ware vrijheid, en zonder vrijheid is er geen ontkomen aan den Sociaal nood».

Het feit, dat het recht op den bodem afzonderlijk werd geregeld, en zoo geregeld, dat bijna de geheele bevolking in het bezit van een stuk grond werd gesteld, en in dat bezit bleef, is alzoo van het uiterste gewicht. De instelling van het Jubeljaar is, in dit verband, een maatregel van hooge sociale betekenis; en zonder dat iemand beweren zal, dat wij in ons land het Jubeljaar moeten invoeren, ontvangt toch ook onze Overheid hier de duidelijke aanwijzing, dat de rechten van het grondbezit afzonderlijke regeling eischen, en dat die regeling o. m. de strekking moet hebben, om de duurzame vervreemding van het grondbezit, en hierna het opschieten en voortwoekeren van het groot-grondbezit, te stuiten.

Dit zijn twee beginselen, die helder als de dag in de wetgeving, die God aan Israël gaf, liggen uitgesproken; en het is merkwaardig, hoe ook thans de sociale strijd zich weder almeer om de quaestie van het grondbezit saamtrekt.

Hieruit blijkt, hoe »de teugel» in Israël vooreerst het ontrukken van den bodem aan zijn natuurlijke bestemming, tegenhield. Maar hierbij bleef het niet.

Ook nog op allerlei andere wijze werd het Concurrentie-stelsel in zijn toepassing op het grondbezit door min of meer sociale teugel in toom gehouden.

Eigendom, naar de opvatting van het Romeinsche recht, is een absoluut, een volstrekt begrip. Wie eigenaar van iets is, kan er mee doen wat hij wil. Hij is er soeverein over. Niet alleen het *ius utendi*, maar ook het *ius abutendi* komt den eigenaar toe. D. w. z.: Hij kan het gebruiken, maar ook misbruiken, al naar het hem gevalt. »*Qui suo abutitur neminem laedit*», heet het deswege, d. i. wie het zijne verkooft of misbruikt, doet niemand schade.

Tegen deze volstrekte opvatting van het eigendomsrecht, waarin het begrip van het Concurrentie-stelsel het sterkst uitkomt, staat nu heel de Heilige Schrift, en met name de van God gegeven regeling voor het grondbezit in Israël, lijnrecht over.

Uit dien hoofde is het eigendomsrecht op land, op allerlei wijze gebonden en beperkt. Het sterkst komt dit uit in het *pluk-recht*.

Men kent uit de Evangelische geschiedenis het verhaal, hoe Jezus met zijn discipelen door het gezaaide ging, en hoe zijn discipelen toen begonnen *aren te plukken*.

Dit nu was geen spelend plukken van een enkele are, om de korrels in de hand stuk te wrijven, maar een geregeld plukken van aren, om den honger te stillen.

Er was namelijk bepaald, dat ieder, die door of voorbij een korenveld ging, en honger had, zooveel van het rijpe gewas plukken mocht, als hij noodig had om zich te verzadigen.

Aren *afentjeden* mocht hij niet. Dit was opzettelijk verboden. Geen mes of sikkel of seis mocht gebezigd worden. Maar met de hand mocht men zooveel plukken als men noodig had. Het was *pluk-recht* in den vollen zin des woords.

Dit recht nu beperkte de beschikking van den eigenaar over zijn grond in niet geringe mate. Het kwam hem toch te staan, niet op het verlies van een dozijn halmen, maar soms op het verlies van een aanzienlijke hoeveelheid koren.

En toch, zoo was het ingesteld; en aan het voorbeeld van Jezus en zijn discipelen

zien we, hoe soms twaalf man tegelijk van het koren van een hun vreemd eigenaar aten.

Alzoo waarlijk geen kleinigheid. Toch had wie alzoo plukte en at, noch iets te vragen, noch voor iets te bedanken. Men zag naar den eigenaar ganschelijk niet om, en hij kon er niets aan doen. Het was van Godswegen alzoo ingesteld. Alleen onder dat beding had die eigenaar het gebruiksrecht van zijn akker. Het mocht niet voorkomen, dat er een mensch was die honger had, en dat een »akker van God» vol koren stond, zonder dat die hongerende man verzadigd werd.

Reeds hierin school alzoo een zeer sterke beperking. En toch, er was nog veel meer. Onder de agrarische wetgeving in Israël miste de eigenaar het recht om over zijn *geheelen* akker te beschikken. Alleen de stukken, die een afgerond geheel vormden, mocht hij bebouwen, en al wat er aan de hoeken of uitspringende punten overbleef, moest hij overlaten aan den arme, dat die er winste van trok.

Dat zou nu in ons land, waar schier alle akkers rechtlijnig loopen, weinig betekend hebben; maar in een bergachtig land, als het Joodsche land was, en waar bijna geen enkele akker recht liep, werden op die wijs heel stukken land van den akker afgesneden, die de eigenaar zelf niet bebouwen mocht, maar aan anderen moest overlaten.

Voorts; zie het maar aan de geschiedenis van Ruth; was het ingesteld, dat de eigenaar niet *schoon* maaien, noch *schoon* plukken mocht. Op een afgemaaiden akker blijven, als de schoven zijn opgeladen, aren liggen, en die aren mocht hij niet saamlezen; die waren voor de armen. Zelfs zijn vruchtboomen mocht hij niet uitschudden. Wat er na den geregelde pluk aan zitten bleef, was voor de nooddriftigen.

En behalve deze, op zich zelf reeds veelzeggende bepalingen, kwam daar nu nog de regeling van het Sabbatjaar en Jubeljaar bij, die soms vlak op elkaar volgden.

En wat nu was daarover bepaald? Dit, dat in het Sabbatjaar en in het Jubeljaar de eigenaar *alle zeggenschap* over zijn land kwijt was.

Hij mocht er in die jaren niets op zaaien, niets op telen. Voor die beide jaren, d. i. dus in de *vijsftig* jaren gedurende niet minder dan acht volle jaren, werd alle beschikking over zijn land hem ontnomen.

Daarom gaf het welige en tierige land wel vrucht, maar uit zich zelf, zonder arbeid en zonder zaaisel. Minder vrucht dus, maar vrucht dan toch. Vooral de rijke boomgaarden.

Maar over al dit gewas, dat van zelf opschoot, en over al de dracht der vruchtboomen, had ieder die beide jaren precies evenveel te zeggen als de eigenaar van het land.

Ieder kon over den akker loopen, of in den boomgaard binnengaan, en er van plukken wat hij wilde. Het was in die jaren *gemeen* goed. Alle particulier recht op de vrucht van den akker was voor die jaren opgeheven. Gedurende 8 van de 50 jaren was de agrarische toestand volkomen communistisch.

Zelfs mocht men op elken akker waar men slechts wilde, zijn vee weiden. En dit nu was voor de verarmde lieden van het grootste gewicht.

Wie in het Jubeljaar zijn vroeger verkocht land terug ontving, had zijn veestapel opnieuw aan te leggen; en juist met het oog daarop was het van zoo groote betekenis, dat men dan zijn aangekocht vee drijven kon waar men slechts wilde, tot op den besten akker.

Men bedenke toch wel, dat er ook in Israël voordeelige en min voordeelige akkers waren, en dat juist de bezitters der laatste er het eerst aan toe raakten, om hun land voor eenige jaren te verkoopen.

Bij terugkerling van hun akker was er hun dus zeer veel aan gelegen, dat ze aanstonds in het eerste jaar, en voorts elke zeven jaar, hun vee op den beteren akker konden drijven.

Het niet uit te wisschen verschil tusschen akker en akker, werd op die wijs ten deele verzacht.

Neemt men nu dit alles saam, dan ziet men, dat *de teugel*, die bij Israël aan het grondbezit was aangelegd, ongemeene kracht oefende, om de schadelijke gevolgen van het Concurrentie-stelsel te temperen.

Niemand was soeverein over zijn land.

Wat men had was uitsluitend gebruiksrecht. En dat gebruiksrecht werd over acht van de 50 jaren, d. i. voor *één zesde*, uitgesloten.

Verkoopbaar was het land, maar slechts voor beperkt tijd; en na 50 jaar kwam het aan den oorspronkelijken eigenaar terug, terwijl hij ook inmiddels aldoor recht van weerinkoop behield tegen minderen prijs dan waarvoor hij verkocht had; een recht van weerinkoop, dat ook aan zijn Losser toekwam.

De prijs van wederinkoop nam, hoe nader men aan het Jubeljaar kwam, gestadig af. Voor 50 jaar ontving men van den kooper voor een akker, die ongeveer 2 hectoliter zaad-koren vorderde, 50 sikkel en f 90. Tien jaren vóór het Jubeljaar echter kon de kooper ditzelfde stuk land voor f 18 weer inkoopen. In het vijfde jaar vóór het Jubeljaar voor f 9 enz.

En was op die wijze tegen vervreemding van den bodem en tegen het opkomen van het groot-grondbezit gewaakt, anderzijds lag de sociale gedachte uitgedrukt in het *plukrecht*, in het recht tot *nalezing* in het recht van gemeenschappelijk gebruik in Sabbat- en Jubeljaar, en in het verbod om de hoeken en de uitstekende punten van zijn akker te bezaaien.

De rijke gedachte dat God eigenaar van den bodem was, en dat Hij er eigenmachtig over beschikte om heel zijn volk, rijk en arm, er van te doen leven, werd op die wijs krachtig gehandhaafd.

En al blijft dus het feit onbetwistbaar, dat ook in deze Goddelijke wetgeving het Concurrentie-stelsel als bestaande gehandhaafd werd, zoo werd het toch en door de heerscheende denkebeelden, én door de ingevoerde rechtsregelen, op zeer ernstige wijze ingetoomd, getemperd en betuigd.

* * * Nog eens verschuiven.

De redactie van *De Tijd* erkent volmondig, dat ze *een gees* bescheid gat op de vraag gelijk wij haar bedoelden.

Maar, zegt ze, zoo hadt ge de vraag ook niet gesteld.

Ei zoo!

Spraken we niet terstond en uitsluitend van het: *verschuiven der quaestie*?

Van verschuiven.

En lag in dat ééne woord: *verschuiven*, dan niet reeds alles in, en heeft *De Tijd*, door over dat tekenende woord heen te lezen, niet van meet af onze bedoeling *niemand*?

Ze heeft volkomen gelijk, dat de *Amsterdammer*, door zich in ons geding te mengen, er iets anders bijbracht; en ook gelijk, dat we de *Amsterdammer* op haar vraag geantwoord hebben met een antwoord, dat *niet* het verschuiven raakte.

Maar is dit nu een excuus!

Met u heb ik het over een duidelijk aangegeven probleem, en wel over een probleem, dat door het opschrift: *verschuiven*, scherp gekarakteriseerd is.

Nu komt er een derde bij, die over een bijzaak gaat spreken, en zijdelings sta ik dien op zijn bedenking te woord.

Maar wat ging nu de bedenking van dien derde u aan?

Aan ons hadt gij niet op zijn bedenking, maar op onze tegenwerping te antwoorden.

En die tegenwerping — de redactie van *De Tijd* is te loyaal, om het niet toe te geven — liep van meet af eeniglijk over de pertinente vraag, of de Roomschen, door naar het gezag van den Paus ter oplossing van geschillen te verwijzen, iets anders doen, dan de quaestie *verschuiven*.

Zoodra toch iemand met hen over de geldigheid van *dit* gezag verschilt, zoo zeiden we, staat de Roomsche weer voor dezelfde moeilijkheid als wij.

Buitenlandsch Overzicht.

AMSTERDAM, 21 Nov.

Aan sensatie-berichten is heden, voor wat de Oostersche quaestie aangaat, weer geen gebrek.

Zoo kreeg zeker blad een telegram, waarin stond dat de Sultan, ten einde raad, zelfmoord had gepleegd! De redactie kon het zelf echter niet gelooven, en tegenspraak is dan ook niet uitgebleven. Abdool-Hamid, zoo wordt gezegd, doet integendeel voortdurend zijn uiterste best om de rust in zijn rijk hersteld te krijgen. Hij is zelfs een ganschelen nacht bij de telegraphische toestellen in Jiddis-kiosk gebleven, om in eigen persoon de instructiën voor de provinciale gouverneurs te dicteeren. Men schijnt in de omgeving van den Sultan vooral te gevoelen, dat de troepenmacht niet voldoende is om met een goeden uitslag tegen de Keerden op te treden; maar de naderende winter zal, hoopt men, de uitbreiding der beweging beletten. Intusschen blijft de toestand in de Zuidwestelijke districten, waar in tegenstelling met Anatolië, de ongergeldebeden het karakter van een godsdienstoorlog beginnen te dragen, onrustbarend.

Een ander sensatie-bericht was, dat Duitse-land van plan is om op eigen hand op te treden. Dit klonk nog onwaarschijnlijker, daar Gormarje zich in de Oostersche quaestie

nooit op den voorgrond heeft gesteld. Ook hier bleef tegenspraak niet uit. De Duitse keizer — dus heette het — wil niet anders dan de pogingen steunen, die ter handhaving van den vrede worden in 't werk gesteld, en daarom gaat hij geheel mede met de voorstellen van Oostenrijk. Teekend is het, in dit opzicht, dat Wilhelm Zondag een langdurige audientie aan den Oostenrijkschen gezant heeft verleend. Dinsdag kwam de Keizer zelfs familiär bij hem dineeren! Dit zijn meer dan gewone beleefdheidsbetuigingen, zegt de correspondent der *Times*; blijkbaar wil de keizer daarmede openlijk te kennen geven, dat er volkomen eenstemmigheid bestaat tusschen de beide rijken, wat den toestand in Turkije betreft.

Maar Rusland dan? Over de houding van diens regeering bestaat nog geen zekerheid. Wel wordt van onderscheidene zijden het gerucht ongedrond verklaard, dat de Czaar reeds pertinentie geweigerd zou hebben het plan van Goluchowsky goed te keuren. Verder wordt niets stellig gemeld. Of het Rusland er om te doen is, zich vrijheid van handelen voor te behouden bij diens de zaken een nog ernstiger keer nemen — gelijk een Engelsch blad beweert — moet nog blijken.

Een derde bericht van verontrustenden aard komt uit Rome. Het luidt aldus: »Naar hier wordt beweerd, heerscht in de arsenalen groote bedrijvigheid. Men zegt, dat bij het ministerie van marine last is ontvangen, om alle oorlogschepen gereed te maken, met het oog op een eventuele algemeene mobilisatie.

Dat »naar beweerd wordt» zegt ook nog niet veel. Best mogelijk dus, dat het bericht in zijn geheel onjuist is. Directe tegenspraak is echter nog niet gekomen.

Voor het overige brengt de telegraaf heden uit het Oosten weinig nieuws. Alleen vermelden we nog dit telegram uit Konstantinopel: Het besluit der Europeesche mogendheden tot het zenden van eskaders naar de Levant heeft op de bevolking dezer stad grooten indruk gemaakt. Turkhan Pacha is naar Berlijn vertrokken, ten einde den Duitschen keizer een schrijven van den Sultan te overhandigen. Blijkbaar wordt van Wilhelms optreden veel verwacht. Dat doet men ook in Rome, waar sommige bladen den toestand donker inzien. 't Is voor den Europeeschen vrede te hopen, dat Duitschland, gelijk op het Berlijnsche congres, weer de rol van eerlijken makelaar zal spelen, maar dan zóó, dat de moeilijkheden niet verschoven, doch, in eerste instantie althans, tot een goed einde worden gebracht.

Een onmiddellijk gevolg van de stormachtige zitting in de Oostersche Kamer, toen de interpellatie over Dr. Lueger daar aan de orde was, is een scheuring geweest in de conservatieve partij, die als de groep van graaf Hohenwart bekend staat. Acht Duitsch-clericalen, onder leiding van den Zuid-Tiroler baron Dipauli, hebben hun uittreding uit de partij alreeds aangekondigd en willen een »Katholiek centrum» vormen.

De kern der groep van graaf Hohenwart vormt de Boheemsche feodale adel met 20 man, die zich, evenals graaf Hohenwart zelf, met de prelaten en gematigde clericalen vóór de Regeering en tegen Dr. Lueger verklaarden. Ze blijft ongeveer 45 man sterk; het anti-semietische »Katholiek centrum» kan daarentegen op zijn hoogst op een sterkte van 18 man rekenen. Dat de quaestie van de burgermeestersverkiezing te Weenen haren invloed zou doen gevoelen op het geheele politieke leven in de monarchie, is dus nu reeds gebleken. De feodalen zijn met de Duitsch-liberalen en Polen dichter tot de Regeering genaderd; en graaf Badeni laat in het *Fremdenblatt* verklaren, dat hij met hun hulp »genoodzaakt en besloten is den oorlog te voeren tegen alle oantardheden van een verderfelijk radicalisme».

Reeds in het laatste der vorige maand, toen er sprake was van de nu gevolgde afreding van den heer Reitz als President van den Oranje Vrijstaat, noemde de *Star* twee mannen voor het Presidentschap, n. l. Rechter Steijn en den heer Fraser. Eerstgenoemde heeft een grooten aanhang onder de boeren, en is een sterk voorstander van de federatie, op welke voorwaarden de heer Kruger die ook mocht verlangen. De heer Fraser, Voorzitter van den Volksraad, wordt algemeen als een der bekwaamste politici des lands beschouwd, maar hij is een vreemdeling; wat natuurlijk tegen hem pleit. Verder noemt de *Star* den heer Van der Lingon nog wel, maar te oordeelen naar zijn karren bij de jongste verkiezingen, kan zijn candidatuur eigenlijk als een komisch intermezzo beschouwd worden.

Reitz had f 36.000 salaris, f 7200 receptie-kosten en f 3000 reisgeld.

Uit Parijs wordt gemeld, dat de interpellatie, over de expeditie naar Madagascar ingediend, eerst behandeld zullen worden, zoodra de regeering alreë beschiedem te haren beschikking heeft.

Vandaag of morgen wordt in de hoofdstad het authentieke afschrift verwacht van het vredes-tractaat, dat door generaal Duchesne met de Koningin is gesloten. Majoor Simon, die den tekst van dit tractaat overbrengt, zal onmiddellijk na zijne aankomst in Marseille naar Parijs vertrekken.

Volgens officiële opgaven zijn van September 1894 tot Augustus 1895 te New-York slechts 258.536 landverhuizers binnengekomen. Dit aantal is 27,095 beneden dat van het voorgaande jaar en het laagste cijfer sedert 1879. Aan 2419 landverhuizers werd om verschillende redenen de landing geweigerd.

Te Aalst (België) is het bij de gemeenteraadsverkiezingen tot ernstige ongeregeldeheden gekomen. Een vurig conservatief heeft gesticht op een groepje democraten, ahangende van abbé Daens, die rustig in d.

mlijkheid van diens woning stonden te zingen. Gendarmen te paard deden daarop een charge, met het gevolg dat een twintigtal personen in de rivier werden gedreven. Men telt minstens dertig gewonden, en onder dezen een kind van 14 jaar, dat voor zijn vader een pakje tabak haalde en van een gendarme een saaielag op het hoofd kreeg.

De Duitse Rijkskanselier heeft op het verzoek van de Kamer van Koophandel te Stettin, om de verhoging der kanaalrechten voor het Keiser Wilhelmkanaal met 25% gedurende de wintermaanden, in dit jaar nog niet toe te passen, geantwoord, dat hij geene aanleiding vindt om dit verzoek bij de regeering ter sprake te brengen.

In eene te Hannover gehouden vergadering van scheepsbouwmeesters en andere leden der Vereniging van Duitsche IJzer- en Staal-fabrikanten, ten einde maatregelen te beramen om het gebruik van Engelsch staal en ijzer door Duitsch fabrikaat te vervangen, is besloten de noodige stappen te doen, om te verkrijgen dat de spoorwegtarieven voor het vervoer van scheepsbouwmaterialen zoo laag mogelijk worden gesteld; dat voor den bouw van alle schepen ten dienste van den Staat het gebruik van Duitsche grondstoffen verplichtend worde gesteld; en dat de Duitse scheepsbouwverven bij elke levering prijsopgaaf vragen aan een algemeen depot van Duitse ijzerpletterijen.

In de Bank van Engeland vond Zaterdag om elf uur een transactie plaats, die weer bewijst hoe Londen nog altijd het middelpunt der geldmarkt is.

De vertegenwoordiger van China droeg aan dien van Japan een wissel over ten bedrage van 4.900.000 pond sterling. De zaak had het volgende verloop:

De hoofdkassier der Bank, de heer Bowen, had den wissel reeds klaar gemaakt. Toen nu de vertegenwoordigers der Oost-Asiatische mogendheden waren aangekomen, overhandigde hij den wissel aan den Chineeschen gezant, die op zijn beurt met een diepe buiging den wissel aanbod aan den Japanschen gezant. De Japanees gaf hem daarna aan den kassier terug, die hem in bewaring hield. Japan heeft op dit oogenblik zeven en dertig miljoen pond sterling bij de Engelsche Bank staan.

De uitlevering van Arton zal nog wel veertien dagen duren. In Engeland toch hebben de advocaten van een beklagde het recht uitstel te vragen, en daarvan zal de advocaat Astoul, dien Arton zich heeft gekozen, ongetwijfeld gebruik maken.

Tailleur, de advocaat van de Franse ambassade te Londen, wien is opgedragen voor de Franse regeering op te treden, heeft zich naar Parijs begeven, om te confereren met den prefect van politie en den procureur der republiek.

In Canada is men zeer ingenomen met de tijding, dat de regeering van het moederland besluten heeft £ 75.000 subsidie toe te staan voor een maildienst tusschen Groot-Brittannië en Canada. Het tot stand komen dezer lijn is nu verzekerd.

Binnenland.

AMSTERDAM, 21 November.

Kamer-Overzicht.

Het werd tijd, hoog tijd, dat het gisteren tot een stemming over artikel 1 en de daarop voorgestelde amendementen kwam. Heel hoog toch stond het financieel debat niet; en zelfs moest worden gezegd, dat een paar redevoeringen nu uitgezonderd, in de laatste jaren zelden een discussie over belastingen zoo laag stond als thans.

Voor een zeer groot deel moet dit stellig worden geweten aan den Minister, die geen enkel opzicht en op geen enkel punt enige verheffing in de bespreking wist te brengen. Van leiding aan de Regeerings-tafel geen sprake. Slechts één woord van betekenis werd gisteren gehoord, toen de heer Sprenger van Eyk ten ernstigste het amendement tot vrijstelling van de *haarsteden* ontwaarde, de waar-schuwing deed hooren, dat bij aanneming daarvan schorsing van het debat noodzakelijk zou zijn, wat wellicht ook zal beteekend hebben: intrekking van het wetsontwerp.

Overigens werd door den Minister niet één argument van betekenis aangevoerd, zoodat wanneer deze wet nog mocht worden aangenomen, dit allerniet zal toe te schrijven zijn aan het talent, waarmee zij door de Regeering is verdedigd. Uiterst zwak was de Minister.

Tegenover het betoog van den heer Heemskerk, dat de mingevoeden bij een hooger uurwaarde zouden profiteren, wanneer de haardsteden werden geschrapt, beweerde de Minister dat dit niet zoo was; en toen de heer Heemskerk een voorbeeld vroeg, werd daarop niet eens geantwoord.

Bestaat er kans, dat — we zeggen niet de heer Sprenger van Eyk de overwinning zal behalen, maar dat het nieuwe Personeel een meerderheid in de Kamer zal vinden? De vraag is evenmin als verleden week, met eenige zekerheid te beantwoorden. Intusschen schijnt het wel, alsof de kansen daarvoor gisteren — minder nog door de *verwijping van het amendement-haardsteden* met 48 tegen 49 stemmen dan wel door de aanneming van het eerste artikel met 55 tegen 43 stemmen zijn geresen. Dat het amendement tot opneming van een nieuwen grondslag *riviolen* met 64 tegen 32 werd aangenomen, was zeker geen overwinning voor de Regeering, maar de Minister had er zich volstrekt niet zoo sterk tegen verklaard, als tegen de schrapping van de *haardsteden*.

Intusschen moet, dunkt ons, de betekenis van den verloren slag voor de oppositie niet te hoog worden geschat. Zeker is het te jammeren, dat de grondslag haardsteden, dat de belasting op de verwarming, werd behouden — zij het dan met slechts één stem meerderheid. En vooral wij antirevolutionairen hebben dat te betreuen, daar onszijds die belasting op iets, dat onmisbaar is, steeds is afgekeurd. We kunnen het dan ook verstaan dat niet slechts de antirevolutionaire leden — de heer *Staalman*, die zich bij onze tegenstanders voegde, is geen lid van de antirevo-

Intionaire kamerclub — maar ook de heeren A. Mackay, Van Bylandt, T. Mackay en Beelaerts niet over zich konden krijgen, om tegen de schrapping van de haardsteden te stemmen. Slechts de heeren Lohman en Van Delden bleven consequent in het afwijzen van onze wenschen, en stemden tegen het amendement en dus voor het behoud van de haardsteden.

Doch al is onze wensch op dit punt niet vervuld en werd het amendement van de heeren Rink, Heemskerk, Pijnappel en Mutsaers verworpen, zoo moeten toch een tweetal zaken niet over het hoofd gezien worden. Vooreerst, dat voorzover wij weten niemand heeft kunnen vermoeden, dat het amendement nog zoo vele stemmen zou hebben verkregen. Tot voor korten tijd, ja tot gisteren leefde de Minister in het zekere vermoeden, dat er van een meerderheid voor de schrapping van haardsteden eenvoudig geen sprake was. Men stelde zich voor, dat de Kamer op dit punt nog al te conservatief was. En zie, op twee stemmen na ware het amendement aangenomen. Dit nu wijst op een voortuitgang, waarop inderdaad met dankbaarheid moet worden gewezen. Wanneer de wet mocht worden aangenomen en de opbrengst niet al te zeer tegenvalt, zal niets beletten voor de tegenstanders van de haardsteden, zich te verenigen ten einde een poging aan te wendten om dien grondslag uit de wet lichten. En ook is het, bij het gebrek aan voortuitgang op dit gebied, zeer wel mogelijk, dat een opvolger van dezen Minister zelt het initiatief daartoe neemt.

Vervolgens mag niet nagelaten worden er op te wijzen, dat naar den indruk, dien schier allen met ons hadden, de hoofdelijk niet bij artikel 1 en dus over de grondslagen, maar bij het artikel over de classificatie der gemeenten zou worden geleverd. Immers, kan een grondslag te allen tijde uit de wet worden gelicht, anders is dit met het artikel over de classificatie, in welk artikel het hoofdelijk beginsel der wet is gelegen, n.l. dat het Personeel Rijksbelasting moet blijven. Daar zal opnieuw een zeer ernstige botsing plaats hebben. En nu hebben wij ook daarvan geen illusie; maar toch, wanneer de tegenstanders daar nogmaals de nederlaag moesten lijden, zou het niet geheel onmogelijk zijn, dat de wet aan het eind nog werd verworpen: om het hoofdelijk, om het behoud van den grondslag haardsteden en ook om de weinige verbeteringen, die gedurende het debat in de wet mochten zijn aangebracht.

Doch hoe dit alles zij, de stemming van gisteren heeft doen zien, dat de Minister, wil hij zijn wet in veilige haven geborgen hebben, op menig punt zal moeten toegeven. We noemen slechts het amendement-Pijntoren om twee haardsteden vrij te stellen, een amendement, dat van zeer groote betekenis is; voorts een amendement-Roessingh om de minimum-huurwaarde van f 25 te brengen op f 35 enz. En zo kon het wel eens zijn, dat straks bij de eindstemming of de wet zal worden verworpen of de artikelen daarin op menig punt in het voordeel van den middenstand zullen zijn verbeterd.

En dit nu is te danken aan de krachtige oppositie, die door haar uitzinnende woordvoerders, de heeren Heemskerk, Veegens, Rink en Goeman Borgesius, op zoo voortreffelijke wijze het debat beheerschte en leidde, dat het lot der wet, althans zeer stellig haar verbetering, van haar afhangt. Vooral mag hier worden herinnerd aan de waardigheid, waarmee de heer Heemskerk de Regeering door *feiten* dwong een noutrale houding in te nemen, waardoor het aan de Kamers en aan de politieke partijen gemakkelijk werd gemaakt, om geheel naar overtuiging te stemmen. De vrijheid was hergeven, en van die vrijheid heeft men gebruik gemaakt.

Nu de beslissing is gevallen, zal het wellicht overbodig geacht worden in den brede weer te geven wat nog vóór de stemming werd gesproken. De heer Rink verdedigde nog zoo goed het kon zijn amendement, toonde evenals de heer Heemskerk tegenover den heer Lohman aan, dat de kleine burgerstand zeer zeker zou gebaat zijn met de afschaffing van de haardsteden — ook al moest daardoor het percentage voor de huurwaarde van 8 op 10 gebracht worden. Intuïschien dit was, gelijk we reeds gisteren zelden, het toere puntje. Wel zeide de heer Willinge — en in het afgetrokken volkomen naar recht — dat het bij een herziening, die niet bedoelt een gedeeltelijke maar een algehele wijziging in een wet te brengen, niet de eerste vraag moet zijn hoeveel kost een verbetering, maar deze: is de verbetering noodig, billijk en rechtvaardig. Is het laatste het geval, dan moet die verbetering worden aangebracht, het aan de Regeering overlatende om op andere wijze te voorzien in het verlies, dat daardoor de schatkist moet lijden.

Nog eens: op zich zelf was dit volkomen juist, en wij verstaan niet recht, dat daartegen één anti-revolutionair bezwaar zou kunnen hebben. Maar in een Kamer, die gewoos is zelve de koorden der beurs in handen te houden, die steeds nauwkeurig toezicht of het wel klopt, of er wel een equivalent is — een eigenschap, die tegenover de roekeloze wijze waarop Ministers als Betz heensapten over dergelijke dingen, zeker niet altijd mag worden afgekeurd — kon een nieuwe principieele redenering als die van den heer Willinge nu juist niet op veel instemming rekenen.

En ook de becijfering van den heer Van der Kuhn kon moeilijk veel gewicht in de schaal leggen, ook al werd ze vreemd genoeg door den Minister niet afgeworpen te weerszeggen. Daartoe was die gefaardigste nog te jong lid van de Kamer, en ook zijn sporens als financieele specialiteit moesten nog worden verdond. Van meer betekenis was zeker de berekening, die de heer Rink gaf.

Danruit bleek vooreerst, dat de schrapping der haardsteden niet op een verlies van 17½ ton, maar op dat van 1 miljoen zou bestaan komen. En werd het amendement op de rijwielen aangenomen, en de vrijstelling der winkels afgestemd — dan zou er van het verlies maar heel weinig overblijven. In ieder geval kon aldan niet meer gesproken worden van een buitensporig amendement, dat een zoo groot gat in de schatkist zou slaan. En algeheerden nog van de rijwielen en de niet-vrijstelling der winkels, zou naar zijn berekening een verhooging van de huurwaarde van 8 tot 93 voldoende zijn; een verhooging die z. i. niet zou zijn in het nadeel van den middenstand. Intuïschien — hoe juist ook deze becijfering scheen, de voorstellen zelve moesten voor een zuinige Kamer, die op de dubbeljes past, wel gelijken op vogels in de lucht. En zo komt het ons voor, dat het ontbreken van een concreet equivalent bij het amendement nog wel enkele leden zal hebben doen aanzetten om er tegen te stemmen. Misschien waren het wel gewaacht geweest, indien dat mogelijk had kunnen zijn, wanneer de beraadslaging over artikel 1 tot nu die over andere artikelen ware uitgesteld.

Hierboven werd reeds medegedeeld dat het amendement tot opnemng van de rijwielen als

zouden grondslag in het nieuwe Personeel werd aangenomen. Om dank en adres aan den Westrijders-bond. Principieel was het amendement op de rijwielen niet door den Minister gesteund. Slechts had hij er bezwaar tegen, die belasting in het Personeel op te nemen. Nu het amendement is aangenomen, de Minister er zich bij neergelegd heeft, zal in een nieuw artikel de wijze van heffing op de rijwielen nader moeten aangeduid worden.

Over art. 2, dat aanwijst het object der eerste drie grondslagen, werd nog naar aanleiding van twee amendementen een wijdoopige discussie gevoerd, waarin de Minister moede zich niet te kunnen mengen, alvorens er zich eens op besloep te hebben. In hoofdzaak is men het eigenlijk vrij wel eens, dat al. gronden ten behoeve van een beroep of bedrijf moeten worden vrijgesteld, en naar door den heer Tydeman werd aangevoerd, komt die bedoeling in de formulering van het amendement der rapporteurs het meest tot haar recht. Daarnevens staat de vraag, of men voor buitenplaatsen, die vrij wending geven, vrijstelling zal verleenen. Hierin vond het Regeeringsvoorstel steun bij de heeren Roessingh en Kerjick. Daarop hoopte wij echter weder terug te komen.

Vóór het amendement tot schrapping van den grondslag haardsteden stemden de heeren: E. Smidt, v. Borselen, v. Bylandt (A.), Lely, Willinge, Hesselink, A. Smit, Smeenge, Van Deinsse, Veegens, De Kanter, Donner, d'Ansembourg, Tijdens, Beelaerts, v. Alphen, Schaafsma, Lucasse, Kerjick, Hartogh, v. d. Schrieck, Seret, De Boer, Heemskerk, Smits, v. Oyen, Kerjick, Michiels, v. d. Berch, Schepel, Cremer, Tak, Harte, Liefstuck, Borgesius, v. d. Kun, T. Mackay, A. Mackay, Heldt, Rink, Garritsen, Pijnacker Hordijk, Rutgers, Mutsaers, Dobbelman, Travagino, Pijnappel, Drucker en Bouman.

Tegen de heeren: Zij, Viruly, Mees, Bool, De Beaufort (A.), Meesters, Plate, Hintzen, Conrad, Lohman, Van Berkel, Houwing, Van Bylandt (G.), Pijntoren, Bastert, Van Strum, Van Kerkwijk, Ferk, Roessingh, Hennequin, Van Gijn, Guyot, Vos de Wael, Borret, Schimpeuninck, Van Genep, Van Kraaibek, Staalsman, Zijlma, Lumbrecht, De Ram, Van Basten Batenburg, Vermeulen, Bahlmann, De Ras, Van Delden, Sanders, Kolkman, De Beaufort (W.), Geekoop, Rooyard, Tydeman, Van Delden, De Lange, Truyen, Everis, Haifmans, Schepman en de Voorzitter.

Bij deze stemming was de heer 't Hooft nog niet ter vergadering. Juist toen hij binnenkwam, werd er gestemd over het amendement-rijwielen, waar hij vóór stemde.

Tegen artikel 1 stemden de heeren: Donner, d'Ansembourg, Tijdens, Beelaerts, v. Alphen, Schaafsma, Lucasse, Kerjick, Hartogh, v. d. Schrieck, Seret, De Boer, Heemskerk, Smits, v. Oyen, Kerjick, Michiels, v. d. Berch, Tak, Harte, Liefstuck, Borgesius, Sanders, v. d. Kun, T. Mackay, Thooft, Heldt, Rink, Garritsen, Pijnacker Hordijk, Mutsaers, Travagino, Drucker, Bouman, Smidt, v. Borselen, Lely, Willinge, Hesselink, A. Smit, Smeenge, v. Deinsse, Veegens en De Kanter.

De Financieele Gevolgen.

Aan den ingang van het gebouw der Tweede Kamer had gisteren een dienstman post gegeven, die aan de leden der Kamer een nummer van de ochtendeditie van het dagblad de *Telegraaf* overreikte, waarin een artikel voorkomt over de »vermoedelijke opbrengst van het nieuwe Personeel», van de hand des heeren Trouw, naar aanleiding van de rede des Ministers in de Tweede Kamer.

In dit artikel handhaaft de heer Trouw tegenover den Minister zijn reeds vroeger gepubliceerde meeningen en berekeningen. De conclusie ervan luidt als volgt:

«Gaet het plan des ministers door, om bij invoering van zijn ontwerp aan de gemeenten door rijkssubsidies te vergoeden, wat zij aan openbare door de herziening zullen verliezen, dan zal het rijk uit dezen hoofde nog ongeveer 1½ miljoen hebben bij te passen en klimt het te verwachten verlies van 3½ tot 5½ miljoen.

De belastingherziening, welke tusschen aanhang is, voert, indien zij tot stand komt, tot het sonderlinge resultaat, dat het rijk ter zake van de heffing eener belasting, welke niet meer dan omstreeks 8 miljoen in de schatkist zal brengen, 10 miljoen aan de gemeenten zal hebben uit te keeren, zonder dat deze daarmee zullen zijn geholpen.

«Waarlijk, een schitterende proeve van financieelkunst!»

Personeele Belasting.

De volgende amendementen zijn voorgesteld: I. Door de Comm. van Rapporteurs: a. om in art. 5 te bepalen, dat de tabel van classificatie van de gemeente om de 5 jaren wordt herzien.

Uit de toelichting blijkt, dat men het oog heeft op veranderingen van omstandigheden, bijv. indien een stedelijke nabouw zijn gaat ontwikkelen, in een rabi en een stad gelegen plattelandsgemeente. In dat geval zal splitsing van die gemeente in een stedelijk en landelijk-deel moeten plaats vinden. (De heeren Van Delden en De Beaufort-Amsterdam) vereenigen zich met dit amendement niet.

b. om de 2e § van art. 5 te wijzigingen in dien zin, dat de vaststelling der grenzen tusschen de in verschillende klassen vallende gemeenten, niet door God. Staten zal geschieden, maar bij Kon. Besluit, genoemd college gehoord.

c. om art. 11, § 2 toe te voegen de bepaling, dat de huurwaarde van perceelen en van gedeelten van perceelen dienende tot woning van inwonende leerlingen van kostscholen voor de helft, die uitsluitend dienende tot winkel, voor een derde, en die uitsluitend dienende tot kantoorlokalen, mede voor een derde als belastbaar huurwaarde wordt aangenomen. (Met de bepaling betreffende de remsie aan de kantoorlokalen hebben de heeren Van Delden en de Beaufort zich niet kunnen vereenigen.)

II. Door den heer Heldt, om het volgend art. 13bis in de wet op te nemen:

«Openten, eventueel door het Rijk, de provincie of de gemeenten op deze belasting te heffen, worden van den eersten en tweeden grondslag niet geheven, indien de aanslag naar den eersten grondslag, zonder de vermindering bedoeld in art. 6, f 2 bedraagt of minder.

«Zij worden voor 1/3 geheven, indien de aanslag bedraagt meer dan f 2 tot en met f 4.

«Zij worden voor 2/3 geheven indien de aanslag bedraagt meer dan f 4 tot en met f 6.»

Uit de toelichting blijkt, dat naar de meening des voorstellers duizenden die bij de toepassing der tegenwoordige wet vrij loopen, en wier inkomens zeer gering is, door het nieuwe ontwerp zullen worden getroffen. Voor hen zal de belasting bedragen minstens 1/28 of wanneer 2 stookgoederen in gebruik zijn ten minste f 2,28, waarbij dan nog komt de hoogte openbare, welke het bedrag doen verdubbelen en meer dan verdubbelen. Dienengevolge wordt de last, voor kleine inkomens

reeds al te zwaar, geheel ondragelijk en te gering zal zijn, dat het niet aanval kan worden, op het verhoor van de gemeenten. En een ander wensch de voorzitter te voorkomen.

Rijwielen-Belasting.

De regeling ontworpen door de voorstellers van het in de Tweede Kamer aangenomen amendement om rijwielen; als belastinggrondslag op te nemen en die in het wet-ontwerp zou moeten volgen op hoofdstuk IV op de regeling van den grondslag paarden luidt:

Hoofdstuk V. Belasting naar den zaden grondslag.

Art. De belasting wordt geheven ten bedrage van f 5 per jaar voor elk rijwiel, ingericht voor één persoon, en van f 7.50 voor elk rijwiel, ingericht voor meer dan één persoon:

a. wegens het houden hier te lande van rijwielen ter berijding van den openbaren weg door den houder of de leden van zijn gezin, anders dan bij uitsluiting in de uitoefening van eenig beroep of bedrijf;

b. wegens het beschikbaar houden hier te lande, behalve voor zich zelve en de leden van eigen gezin, van rijwielen ter berijding van den openbaren weg door anderen, niet in de uitoefening van eenig beroep of beroep.

Verwisseling van rijwiel staat den belastingplichtigen houder vrij, onder voorwaarde van kennisgeving aan den ontvanger der directe belasting van den dienstkring, binnen welken de houder woont.

Art. Elk rijwiel op den openbaren weg gebezigd, moet gemerkt zijn met een onuitwisselbaar stempel, bevattende een volgnummer, en overigens ingericht naar een door ons te geven voorschrift.

Bovendien moet elk op den openbaren weg gebezigd rijwiel voorzien zijn van een bordje, vertoonende aan weerskanten of van achteren het in de vorige zinssede vermeld nummer, duidelijk zichtbaar op een afstand van 50 M., en in een door ons te bepalen kleur, verschillend voor de naar letter a., voor de naar letter b. van het vorige artikel belastbare, en voor de uitsluitend in de uitoefening van een beroep of bedrijf gebruikte rijwielen.

De bepalingen omtrent stempel en nummerbord zijn niet toepasselijk op het rijwiel van militairen, veldwachters, postboden en andere beambten, wanneer zij in dienst zijn, en uniform dragen, of van eenig uitwendig zichtbaar dienstteeken van overheidswege vastgesteld, voorzien zijn.

Gemeenteraadsverkiezing.

De Radicals Vereeniging vergaderde gisteravond in Concordia.

De Voorzitter, de heer Kouvel, deelde mede dat het bestuur zich in verbinding had gesteld met Nederland en Oranje. Die vereeniging heeft den heer Heemskerk candidaat gesteld, maar even voor de opening der vergadering had spr. uit de *Standaard* gezien, dat Mr. Heemskerk geen candidatuur wilde aannemen. Het bestuur stelde daarom voor, deze vergadering te sluiten en Vrijdagavond opnieuw te vergaderen, ten einde opnieuw de gedragslijn vast te stellen.

De vergadering was het hiermede eens, en ging nu in een huishoudelijke bijeenkomst over.

Naar wij vernemen is deze huishoudelijke bijeenkomst op bovenvermeld besluit teruggekomen en heeft zijmet groote meerderheid een motie aangenomen tot handhaving van het besluit der vergadering van 15 Nov. 11. om de door de kiesvereeniging *Nederland en Oranje* te stellen — en thans gestelde candidatuur te steunen.

Candidaat der vereeniging is dus de heer Mr. Th. Heemskerk.

Voor de Provinciale Staten werd geen candidaat gesteld.

In de gisteravond gehouden vergadering der Roomsche-katholieke Kiesvereeniging werden gesteld tot candidaten voor het lidmaatschap der Provinciale Staten de heer P. A. L. van Ogtrop en voor den gemeenteraad Mr. [Th. Heemskerk, en bijaldien deze de candidatuur niet aanneemt, de heer H. J. L. Schmeding.

Burgerplicht heeft gisteravond voor den Gemeenteraad gecandidateerd den heer G. S. Wilink, die niet alleen als volbloed liberaal, maar meer nog als volbloed *Burgerplicht* werd aanbevolen. Hij was n.l. niet tevens lid van andere kiesvereenigingen, m. a. w. hij hoorde niet tot het bergpartijtje, dat het de oude antieke Burgerplichters soms zoo lastig maakt. Nu, dan zal hem ook wel de lof toekomen van een uitnuttend vertegenwoordiger der burgerij te zijn.

Voor de provinciale Staten heeft *Burgerplicht* andermaal den heer G. A. Loeff gecandidateerd.

De leden van de Tweede Kamer, behoorende tot de *Plattelandclub*, hielden hedenavond in het gebouw der Kamer een clubvergadering.

Spoorwegen.

Aan de Krimpenerwaard-Spoorwegmaatschappij is op haar verzoek door de Regeering tot 1 Mei 1896 uitsluitend verleid voor het storten van haar waarborgkapitaal voor het tot stand komen van den locaalspoorweg Gouda-Schoonhoven.

Naar wij vernemen, is omtrent de exploitatie van den spoorweg Enschede — Ahaus nog geenelei overeenkomst door de Holl. IJzeren Spoorwegmaatschappij gesloten.

Java-Comité.

Na gisteren voorafgegaan te zijn door een ure des gebeds, waarin de predikanten Hogerzeil en Barger voorgingen, werd heden in het *American-Hotel* de veertigste jaarvergadering van het Java-Comité geopend door den voorzitter, den heer T. M. Loomer, die den aanwezigen een woord van welkom toesprak en wees op de betekenis van deze veertigste jaarvergadering.

Naar aanleiding van het Schriftwoord: »God dan, de tijden der onwetendheid overzien hebbende, verkondigt allen menschen alom dat zij zich bekeeren», wees de voorzitter, na in het gebed te zijn voorgegaan, op de betekenis van den Zendingarbeid. Dit die arbeid zoo zelden zonder moeite en met veel zorg gepaard gaat, kan ook daaraan liggen, dat het gebod voor de Zending vaak ontbreekt, tot welk gebod spreker opwekte. Eens zoo over de gansche aarde de naam des Heeren worden bekend gemaakt, en die aarde alzoo den Heere een nieuw lied leeren zingen.

Maar zoover is het nog niet. Zelfs in onze eigen Oost-Indische bezittingen ontbreekt nog zeer veel arbeidskracht. Maar het gotal 40 wijnt op een tijdperk van voorbereiding. Zij het ook zoo met het Java-Comité, waarvan de kracht en de werkzaamheid toenemen.

Na deze toespraak werd door den heer

Knapens het 40e jaarverslag nitgebracht, waarin allereerst een terugblik werd geworpen op de geschiedenis van het comité in de veertig jaren van zijn bestaan, waarin de heer T. M. Loomer onverpoosd voorzitter van het comité was.

Het verslag stond, wat het laatste verslagjaar betreft, uitvoerig bij den arbeid van den zending Hammerboer stil, en bij dien van zending Haag te Batavia, en van den zending Geissler aldaar; en wees op het werk van de zendingen Van der Spiegel en Dekker, onder de Madureezen.

In het bestuur van het Comité kwam geen verandering; de zes zendingen van het Comité konden ongestoord hun arbeid voortzetten.

Naar aanleiding van het jaarverslag, wakte de voorzitter tot krachtiger steun van den zendingarbeid op.

De penningmeester deelde mee, dat de ontvangsten bedroegen f 18,693.55, de uitgaven f 22,753.13, zoodat het tekort f 4059.58 bedraagt. Het tekort verallidit het gehele reservefonds, terwijl er nog aan geaccepteerde wissels ruim f 4000 te betalen overblijft.

Medegedeeld wordt, dat er weer eenige giften zijn ingekomen, ten bedrage van ruim f 375.

De Hogerzeil spreekt eenige woorden namens het seminarie te Depok, en verhaalt een en ander omtrent het werk der zendingen Haag en Geissler te Batavia.

Van verschillende bevriende vereenigingen werden door afgevaardigden mededeelingen gedaan, o.a. ook van de Utrechtse Zendingvereeniging, de Broedergemeente te Zeist, de studentenvereeniging Ethioth, de Nederlandse zendingvereeniging op het Amsterdamsch kindergoetenschap, die allen hun beste wenschen uitspreken.

Daarna wordt de pauze gehouden. (Slot volgt).

Een wet zoek!

In een vergadering van het gecombineerd college van het waterschap van De Berkel heeft de watergraaf o. a. medegedeeld, vernomen te hebben, dat de stukken voor de ont-eigeningswet (voor De Berkel-verbetering) in Juli van dit jaar door Gedeputeerden van Gelderland aan den betrokken Minister waren teruggezonden. Ze waren toen reeds ongeveer een jaar in de wandeling! Het advies van dat college strekte, de ingekomen reclames als van niet genoeg gewicht te achten om wijziging in de plannen wenschelijk te maken. Waar de wet nu op 't oogenblik zat en hoe het er verder mee stond daar was niets van te vertellen.

Op 82-jarigen leeftijd is te 's-Hage overleden de heer W. C. A. Staring, oud-hoofd-directeur der Rijkstelegraphie.

Gemengd Nieuws.

Volgens de *Amstelbode* wenscht de Minister van Binnenlandse Zaken nog nieuwe gegevens inzake de greengroening (Amsterdam — Nieuw-Amstel) te verzamelen, waardoor de behandelingsdezer zaak tot het voorjaar zou worden verschoven.

Uit Limburg. Te Neer, zoo leest men in de *N. R. Ct.*, woont een weduwnaar G. H., met drie kinderen, welk gezin gedeeltelijk door de gemeente onderhouden wordt. De man had plannen gemaakt om te trouwen met een weduwe met vier kinderen uit het naburige Kessel, welk gezin eveneens door deze gemeente bedeeft wordt.

De inwoners van Neer schijnen daarmede geen genoegen te nemen, althans Dinsdag, den 12en dezer, werd in de gemeente hier en daar aangeplakt dat er 's avonds ten huize van R. ketelmuziek zou gehouden worden. Dit gebeurde, doch het bleef niet bij muziek. Een welgezeten landbouwer W. S. voerde persoonlijk een volgeladen kar steenen aan, liet met nog een paar ingezetenen een achttal boerenjongens goed drinken, waarna deze overgingen tot plundering van het huis van R.

Het halve dak verdween, gaten werden in den muur geslagen, deuren en ramen uitgenomen, verschillende voorwerpen stuk geslagen, ja, een wonder mag het heeten dat de bewoners er heelhuid zijn afgekomen, want alom op den zolder liggen zeker een halve kar keien.

De burgemeester, die op een goede honderd pas daarvandaan woont, is ter plaatse geweest om de menigte te waarschuwen, doch verdween daarna en, naar men zegt, moet hij den veldwachter met ontslag bedreigd hebben, zoo hij er zich mede durfde bemoeien.

Dit zaakje werd zóó stil gehouden, dat de marechaussee, die in den regel spoedig op onderzoek uit is, eerst j.l. Maandag er iets van hoorde.

Dinsdag in den vroege morgen waren drie man der brigade Heijhuizen en vijf man uit Roermond, onder bevel van kapitein Alard, reeds te Neer.

Getuigen- en verdachtenverhoor duurde den geheelen dag, met het gevolg dat van de acht hoofdaders zeven werden aangehouden; de achtste was afwezig doch wordt opgespoord. Bovendien werd gearresteerd de landbouwer S., hierboven genoemd, als medeplichtige.

Zij zijn alle geboeid door de marechaussee uit Roermond naar de gevangenis overgebracht.

Een familiedrama. Men meldt uit Haarlem:

Uit kracht van een bevel der rechtbank alhier, is hedenavond te 6¼ uur te Krommeke in he-hetis genomen mevrouw v. W. —, J., een bekende schrijfster, die zoonk gemeld is, verdacht stond, »van bij herhaling in voor haren man bestemde dranken, als thee, jenever, bier, voor de gezondheid schadelijke hoeveelheden antipyrine te hebben gedaan, met het gevolg dat de heer Van W. de kwade gevolgen daarvan reeds ten deele heeft ondervonden.» De huishoudster betrapte op 5 dezer mevr. v. W., terwijl zij antipyrine wierp in een glas bier, dat voor de helft reeds door den heer v. W. was opgedronken.

Mevrouw v. W. ontkende dadelijk na de ontdekking, en beweerde slechts aan het glas goetoeien te hebben. Het schiedkundig onderzoek, ingesteld door de deurdienenden Dr. H. D. Kruseman en A. H. van Tubergen, daartoe door den rechter-commissaris aangevraagd, heeft echter aan het licht gebracht, dat het bier in het glas antipyrine bevatte. De schadelijke werking van antipyrine, in groote hoeveelheden gebruikt, is bekend.

De verhouding tusschen de echtgenooten Van W. was reeds lang zeer gespannen. Reeds vroeger is een eisch tot echtscheiding tusschen hen bij de rechtbank aangehangig geweest, doch tengevolge van de vreesoening van partijen is daarvan toen geen gevolg gegeven.

De beschuldiging ontkent tot nog toe alles, en beweert het slachtoffer te zijn van een valschke, kunstig in elkaar gezette aantijging. De overweging in het requisitoir, waarop

het bevel tot *gerrangenneming* volgde, luidde als volgt:

»Overwegende, dat het zeer ernstige karakter der feiten en de zwaarte der daartegen bedreigde straffen, in verband met de maatschappelijke positie der verdachte en hare ontwikkeling het in het belang der maatschappelijke veiligheid wenschelijk en noodig maken, dat haar de gelegenheid niet worde gelaten zich aan een eventueele straf te onttrekken.»

Notariële verkoop. In eene te Wageningen gehouden vergadering van de afdeling Neder-Valuwe der Geldersch Overijsselsche Maatschappij van Landbouw is besloten, een schrijven te richten aan alle heeren notariissen, in die afdeling en aan notariissen die onder het ressort dier afdeling wel eens verkooppingen houden, met verzoek het daaraan te leiden, dat alle hoog-, inset-, perceel- of aanwyzersgelden worden afgeschikt en wel zoo, dat bij alle verkooppingen van hooigras, hout enz. bij verpachtingen alleen gegeven wordt 10 pCt. van de koopsom zonder meer.

Het antwoord van de notariissen zal in een volgende vergadering van leden en zoo noodig van belanghebbenden worden medegedeeld.

Van twee kwaden één. Reeds meermalen is er de aandacht op gevestigd, hoe wenschelijk het zou zijn indien onze grensbeambten en ook de commissies der belastingen een uniform kregen, evenals hunne Duitsche makkers, daar het ontzag dan voor hen zou stijgen. Ook om een andere reden zou het verschaffen van een uniform of eenig onderscheidingsteeken voor de grensbeambten nuttig zijn, ten einde vergisningen te voorkomen. Van die vergisningen werd, naar de *Arnh. Ct.* mededeelt, een staaltje de vorige week voor de Zutfaense rechtbank behandel.

De koopman N. de Bruijn, te Varreveld, kwam voor eenige maanden des avonds onder Aalten en had nogal een aanzienlijke som geld bij zich. Op de grens van Aalten komt hem een Hollandsche commissie te gemoet om hem te visiteren, terwijl het zeer duister was. De Bruijn gaf te kennen, zich wel te laten visiteren, mits in een huis bij het licht, daar hem in het duister ook wel eens iemand kon staande houden met kwade bedoelingen. De ambtenaar maakte proces-verbaal op wegens weigering van visitatie, en toen de zaak op 6 Nov. jl. voor de Zutfaense rechtbank behandeld werd, concludeerde de ambtenaar van het O. M. vrijspraak voor de Bruijn. Acht dagen later, toen de rechtbank uitspraak deed, werd de B. veroordeeld tot f 6 boete of 12 dagen hechtenis.

Uit deze geschiedenis mag men, voegt de *Arnh. Ct.* er bij, dus het volgende concluderen: Wil men, wanneer men zich in een grensplaats bevindt, een proces-verbaal vermijden, laat u door ieder, die u wenscht te visiteren, doorzoeken. Hebt ge daarentegen uw leven en geld lief, weiger elke visitatie.

Staats-Courant.

Benoemd tot directeur van het Ned. Mus. van gesch. en kunst, jhr. B. W. F. van Riemsdijk, thans onder-directeur van dat Museum. — Mot ingang van 1 December a. s. ben. tot opz. van den Rijkswaterst. der 4de kl. J. H. Mus te den Helder, en sja bev. tot opz. van den Rijkswaterst. der 1e kl. J. P. van Balgooy, thans opz. der 2de kl.; tot opz. van den Rijkswaterst. der 2de kl. A. van Bloois, thans opz. der 3de kl., en tot opz. van den Rijkswaterst. der 3de kl. P. R. Kok, thans opz. der 4de klasse.

Kerknieuws, enz.

GEREP. KERKEN. *Totaal:* Te Axel B. H. Teerink, te Werkendam B en J. H. M. G. Wolf te Maasland B.

Beroepen: Te Boskoop (cl. Leiden) A. O. D. Eerdmans, te Yerseke (cl. Goes). — Te Werkendam (N.-Brab.) A. W. Sieders, te Vlaardingen A.

NED. HERV. KERK. *Drietal:* Te Rotterdam, A. B. ter Haar Romeny, te Middelburg; S. D. van Veen, te Groningen, en J. Schrijver, te Schiedam.

Beroepen: Te Achlum c. a. (cl. Franeker) W. Hoeksema, te Burum en Munsterkijl. — Te Danturawonde, G. G. J. Bleeker, G.H., cand.

Bedankt: Voor Kolham, door Joh. Vinke, te Gramsbergen.

Schoolnieuws.

De heer C. W. Berghout Jr. te Rotterdam heeft voor de benoeming tot onderwijzer aan de Chr. school te Ouddorp bedankt, en eene gelijke benoeming te Lange-Raige-Weide bij Gouda aangenomen.

Mej. J. C. v. d. Endt te Utrecht is benoemd tot onderwijzeres aan eene Chr. school te Zeist.

Te Feijenoord (Rotterdam) zal binnenkort een Chr. bewaarschool worden geopend, aan het hoofd waarvan zal staan Mej. Wed. Zwajle aldaar.

Examen Wiskunde L. O. art. 65.

's-Gravenhage, 20 Nov. Opg. 2 cand. Geal. de heeren T. Hellinga, te Haarlem, en P. den Hollander, te Katedrecht.

Examen M. O. Beekhouden K. XII.

's-Gravenhage, 20 Nov. Opg. 1 cand. Geal. de heer A. Berkhout, te Den Briel.

Staten-Generaal.

ZITTING VAN HEDEN.

Per Telegraaf.

TWEDE KAMER.

Tegen morgen is ter behandeling de regeling der werksamheden aang-kondigd.

Pers

Waarom de vrijstelling afhankelijk te maken van het bedrag van den toeristenschep...

Thermometerstanden:
Te Amsterdam, hedenacht 12 uur 35°, 3 uur 35°, hedenmorgen 9 uur 40°, hedenmiddag 1 uur 44°.

Standen van hedenochtend 8 uur:
Delfzijl 33°, Groningen 31°, Helder 37°, Amsterdam 38°, Utrecht 36°, Vlissingen 43°, Maastricht 40°.

Telegrammen.

Praag, 21 Nov. Bij de herstemming voor de verkiezing van leden voor de Boheemse Landdag zijn de plattelandsgemeenten zijn gekozen 79 leden, waarvan 43 Jong-Cechen, 26 Duitsch-liberalen, 3 Duitsch-nationalen, 2 Agrariërs, een lid der Oud-Cechische partij, een katholiek en een onafhankelijke.

Londen, 21 Nov. 3 tarwelanden aan de kust ten verkoop aangeboden en 0 aangekomen. Liverpool, 21 Nov. Katoen. Verkocht 12,000 bn., invoer 8,000 bn.

Bremen, 21 Nov. Petroleum, loco 7.80 brief. Reuzel, Wilcox loco 31, Armour —.

Spek, short clear middles loco 26½, long do. —.

Kent, 21 Nov. Tarwe, vreemde 15.25, Rogge, dadelijk vreemde 13.50. Raapolie dadelijk 51, —, Mei 49.30.

Waardestand: Betrokken.
Rijnhoofte ten 11 ure 3.75.

Parijs, 20 Nov. Petroleum, loco mod. fr. 54, —, Dec. fr. 54.25, 4 eerste mod. fr. 54.75, 4 eerste mod. van Mei fr. 53.75.

Lijndia, loco mod. fr. 49.50, Dec. fr. 48.75, 4 eerste mod. fr. 48.25, 4 eerste mod. van Mei fr. 48.75.

Spiritus, loco mod. fr. 31.25, Dec. fr. 31.75, 4 eerste mod. fr. 33, —, 4 eerste mod. van Mei fr. 33.75.

Suiker 83½ dadelijk fr. 28.50 & 29, —, witte No. 3 loco mod. fr. 30.60, Dec. fr. 30.80, 4 eerste mod. fr. 31.60, 4 mod. van Mei fr. 32.10, geraffineerd fr. 101, —.

Meel 12 merke, loco mod. fr. 41.50, Dec. fr. 42, —, 4 eerste mod. fr. 42.75, 4 mod. van Mei fr. 43.30.

Tarwe, loco mod. fr. 18.40, Dec. fr. 18.75, 4 eerste maanden fr. 19.10, 4 maanden Mei fr. 19.60.

Rogge, loco mod. fr. 18.40, Dec. fr. 18.75, 4 eerste maanden fr. 19.10, 4 maanden Mei fr. 19.60.

Newyork, 20 Nov. Katoen. Dagel. ontvangst 36,000 bn., dag. uitvoer n. Gr-Britt. 10,000 b., do. naar het vasteland 18,000 bn., middl. Upland 8½, do. N.-Orleans 8½, op lev. Nov. 8.11, op lev. Febr. 8.20, Petroleum, geraff. in kl. 9, —, pipe line cert. lev. Dec. 151, —, geraff. 8.50 te Philadelphia 8.45, Terpetint 28, —, Reuzel Western Steam 5.80 — Talk 4½, —, Mala Western 37½, per Nov. 36½, per Dec. 35½, Suiker 96 pCt. Centrifugal 3½, Muscovados 3, —, Tarwe, voorjaar No. 1 Northern 66½, roode winter 68, —, lev. loopende maand —, Dec. 64½, Jan. 65½, Febr. —, Koffie Rio 7 low ord. Jan. 14.30 a 14.35, Febr. 14, — a 14.10, No. 7 15½, Meel voorj. 2.50, Tin, Straits 14.35, Zilver 67, —, Vracht naar Liverpool per bushel 3¼ d., naar Londen 3½ d., voor Katoen 3/32 Koper 11, — a 11.12½.

Newyork, 20 Nov. (Slotkoersen). Beleening Staatseffecten 1½, do. andere effecten 1½, Wissel op Londen 60/d. 4.37½, id. op Parijs 5.16½, id. op Berlijn 95½, 4 pCt. Amerika 111½, Atchison Topeka Santa-Fé 17, —, do. second. Mortg. Bonds A. 26½, do. 4 pCt. general Mortg. 77½, Baltimore en Ohio Aand. 57, —, Canada Southern A. 54, —, Can. Pac. 57, —, Central Pac. 54, —, Cent. Pac. 54, —, Chic. N.-Western pref. A. 147, —, Chic. Milw. St. Paul. gew. A. 74½, Denver & Rio Grande gew. A. —, Denver & Rio Grande pref. A. 44½, Illinois Central A. 96½, Louisville & Nashv. gew. A. 52½, Michigan Central A. 98, —, Miss. Kansas & Texas A. 13, —, Erie-Spoorw. A. 98½, N.-Y. Ont. West. gew. A. 147½, Norfolk & West. pref. A. 101½, Manitoba Minneapolis A. 113, —, Union Pacific A. 87, —, Wab. St. L. & Pac. pref. 19, —.

Kandels- en Markberichten.

Amsterdam, 21 Nov. Tarwe per 2400 KG. op levering November f —, —, Mei f —, —, Rogge per 2100 KG. op levering Mei f 102, —, —, Mei f 103, —.

Lijnolie, Dec. f 20½, —, Koffie, good ord. Java 55 c., good average Santos 47 c.

Atgedaan 363 b. Goenoeng Gebang, 103 b. Tjampoe Warno, 101 b. Awas Segura, 28 b. Soemboer Langsep, 28 b. Soemboer Kawoe, 2 b. Soemboer Wanjie alies Java WIB alh. gedopt ex div. schepen, 68 b. Goenoeng Toengangan, 22 b. Goenoeng Banjak, 23 b. Kali Lengkong alh. gedopt, 56 b. Loeboe Raya ex Prin. Alexander, 166 b. Kali Gidirik, 64 b. Barakan, 220 b. Widodara, 209 b. Lidjoring, 80 b. Peidje Ombo, 21 b. P-toe-g Ombo, 92 b. div. soorten en 101 b. P-ko Goenoeng ex Burgemeester den Tex, 721 b. div. soorten ex Dencalion, alies Java.

Spaansche bij inschrijving afgedaan 186 bn. zwarte Java-peper, ex Burg. den Tex.

Droogrijzen bij inschrijving afgedaan 220 pn. ca. 6000 kg. Padang Cassia Vera.

Taak bij inschrijving verlot 44 pn. Borneo 1/3 tot ca. 28 a. en uit de hand werden afgedaan 90 ceronen Havana en 701 pn. Java SBHV/div. aangekondigd bij inschrijving op morgen.

Kinabast. Op 12 Dec. komen in veiling 5682 Colli, circa 528,910 Kg. Java.

Katoen prijshoudend. Suiker flauw, Nov. f 12½ en 12½ gedaand, f 12½ blijft geboden.

Tia kalm, Banks f 39½, Billiton f 39 gehouden, Banks Maart-veiling f 39½ gedaand.

Petroleum vast; Amerik. loco f 9.50 Extr., termijn met ruimer aanbod.

Amsterdam, 21 Nov. Aardappelen. De prijzen zijn:

Friesche Zaaiers f 1.15 a 1.20. Zeeuwse Spuise Jammen f 1.90 a 2.25.

Zeeuwse Blauwe f 1.90 a 2.25. Flatkeese Jammen f 1.80 a 2.25.

Geldersche Blauwe f 1.55 a 1.70. Geldersche Champions f 1.40 a 1.45.

Pruisische Hamburgers f 2.40 a 2.50. Pruisische Rode f 1.60 a 2.25.

Aanvoer 5 ladingen. Handel stil. Schiedam, 20 Nov. Moutwijn f 10, —, Jenever f 14, —, Amsterdamsche proof f 15.50 per HL.

zonder fust of belasting. Spoeling commissie f 1.60 per kotel.

Notering van den Brandersbond. Moutwijn f 9½ a f — per HL. zonder fust of belasting.

Enkhuizen, 20 Nov. De prijzen der zaden waren als volgt: karwijzaad f 14, — a 14.25, mosterdzaad f 9, — a 12, —, maanzaad f 6, — a 7, —, groene erwten f 10, — a 10.50, valse erwten f 11.50 a 14.50, wijker valse erwten f 7.50 a 9.50, grauwe erwten f 11.50 a 18.50, bruineboonen f 10, — a 10.50, paardenboonen f 5, — a 5.50, gerst f 3.50 a 4, —, haver f 2.50 a 3, —.

Kaas, 8 stapels, f 28, — de 50 KG. Enkhuizen, 20 Nov. Vee. Vette varkens, prijs 16 a 20 ct. per ½ kilo. Magere Varkens f 10, — a 15, — per stuk. Biggen f 5, — a 6, —, Schapen f — a —, Lammeren f — a —, Konijnen f 0.50 a 1.20. Kippen f 1, — a 1.50. Eieren f 6.50 a 7, — per 100 stuks.

Boter f 0.67½ a 0.70 per kop. a —, Derby f — a —, Edammer f — a —.

Haarlem, 20 Nov. Veemarkt. Vette koeien f 140 a 180, nuchtere kalveren f 8, — a 15, —, gras do. f 40, — a —, vette schapen f 24 a —, stieren f — a —, varzen f — a —, pinken f 75, — a —, lammeren f — a —.

Kaas. Aanvoer 51 stapels, 6723 kazen, 13103 kilo. Prijs: f 27.50.

Woerden, 20 Nov. Kaas. Aangevoerd 165 partijen. Goudsche le soort f 22, — a 26.50, 2e soort f 19, — a 21, —, zwaardere f 28, —.

Alkmaar, 20 Nov. Op de heden gehouden veemarkt waren aangevoerd 1632 koeien. De prijzen waren hoog en de handel goed.

Penso-Overzicht.

Bondve Turkeche dit n. uwer waren, had overigens de buiteal. Staatsfondsenmarkt een tamelijk vast verloop.

Amerik. sporen meerendeels vast. Nat. Staatsfondsen aangeboden.

Buitaal. ½ a ½, beter. Turken ½ a ½ lager.

Hooger: Petroleum 6, Senembah 1½, Oblig. Sem Cheribon ½, Aand. Cult. ½.

Lager: Duinwater ½, N. W. Hyp. Bk. 1½, Oblig. Paket ½, Transvalia 2, Serajoedal ½, Barge 1.

Binnel. sporen voor Deli 1 minder. Russische sporen vast.

Amer. sporen ½ a 1 beter. Wissel Belgen 4805, Piteisen 5925, Coupons 20975 20975, Goudroebel 190½, Kansas Terminal 109-109½, 4 pCt. Port 32½, Hannover Olie 100, Bal. Z. W. 15½.

Proel 3 pCt.

WISSELSKOERS.

AMSTERDAM, 21 Nov. 1895.

Parijs. ... Kort. f —, —, f 48.15 Fr. 100

Belgische. ... Kort. f —, —, f 48.05

Zwitser. ... Kort. f —, —, f 47.80

Spanje. ... Kort. f —, —, f 47.40

Portugal. ... Kort. f —, —, f 1000 Rs.

Italië. ... Kort. f —, —, f 100 La.

Petersburg. ... Kort. f —, —, f 100 Z.R.

Weenen. ... Kort. f —, —, f 100 FL.

Oost. Bankpl. ... Kort. f —, —, f 100 RM.

Pruisische. ... Kort. f —, —, f 100 RM.

Londen. ... Kort. f —, —, f 12.14½ £

... 2/m. f —, —, f 12.05

... 1/m. f —, —, f 12.05

Disconto 2½ pCt.

Scheepstijdingen.

BINNENLANDSCHE HAVENS.

IJmuiden, gearr. 21 Nov. Ystroom, (s) Londen; (s) Hull.

Verloren 20 Nov. Amstelstroom, (s) Londen; (s) Grangemouth, (s) Leith, 2½ Nov. Urania, (s) Hamburg; (s) Hebe, (s) Lissabon.

Nieuwe Waterweg, gearriveerd 20 Nov. Johanna, (s) Kragerø; (s) Philadelphis, (s) Oxelsund, 21 Nov., Eduard, (s) Stettin; (s) Hecla, (s) Oxelsund; (s) Petersten, (s) Odessa.

Verloren 20 Nov. Rotterdam, (s) New-York; (s) Warkendam, (s) New-York; (s) Burgwaart, (s) Hamburg; (s) Roma, (s) Hamburg; (s) Burg, v. Volken, (s) Dinkerken.

BUITENLANDSCHE HAVENS.

New-York, gearriveerd 19 Nov., American (s) Amsterdam.

Riga, vertrokken 19 Nov., Tugela, (s) Z. adan.

Gorontalo, gearriveerd 3 Oct., Lotus, Groen, Java om voor Amsterdam te laden.

Sundwall, vertrokken 18 Nov., Elia, (s) Amsterdam.

Southampton, gearriveerd 20 Nov., Gosh, (s) Kaapstad.

Antwerpen, vertrokken 20 Nov., Switzerland, (s) New-York.

Barbados, gearriveerd 19 Nov., Medway, (s) Southampton.

Verloren 16 Nov., Arata, (s) Southampton.

Kaapstad, gearriveerd 20 Nov., Hawarden Castle, (s) Londen.

Malmö, gepasseerd 21 Nov., Amsterdam, (s) Sundwall naar Amsterdam.

Londen, vertrokken 20 Nov., Alaka, (s) Amsterdam naar Londen.

Wyburg, vertrokken 18 Nov., Ebro, (s) Zaandam.

STOONVAARTBERICHTEN.

Amsterdam, arriveerde 19 Nov. van Rotterdam te Newyork.

Schledam, vertrek 19 Nov. van Newyork naar Amsterdam.

Spaardam, van Newyork naar Rotterdam is 20 Nov. Frawlepoint gepasseerd.

Obdam, vertrek 19 Nov. van Newyork naar Rotterdam.

Werkendam, vertrek 20 Nov. van Rotterdam naar Newyork met 813 late en 180 3de klasse passagiers.

Arkel, arriveerde 20 Nov. van Amsterdam te Kopenhagen.

Iris, vertrek 21 Nov. van Petersburg naar Amsterdam.

Vesta, vertrek 20 Nov. van Cuxhaven naar Amsterdam.

Admiral, vertrek 13 Nov. van Mozambique via Zanzibar naar Rotterdam en Hamburg.

Kaiser, van Oost-Afrika naar Vlissingen en Hamburg vertrek 19 Nov. van Marseille.

Reichstag, arriveerde 19 Nov. van Hamburg en Vlissingen te Durban.

Dencalion, van Amsterdam naar Java arriveerde 19 Nov. te Liverpool.

Pallinrus, arriveerde 18 Nov. van Amsterdam te Batavia.

Ataka, van Amsterdam naar Kaapstad vertrok 20 Nov. van Londen.

Laatste Berichten.

Op last van den auditeur-militair zijn de korporaal S. en de huzaar P. overgebracht naar het huis van bewaring, in verband met het bekende ernstig verzet van militairen tegen de politie te 's-Graven op Zondagavond 10 November. Aan eenige andere huzaren is kwartier-arrest opgelegd, in afwachting van de behandeling der zaak voor den krijgsraad.

Prijs van Coupons.				Prijs van Coupons.				Prijs van Coupons.			
Oostersk. Pap. Roebel.	—	—	—	Russische Pap. Roebel.	—	—	—	Russische Pap. Roebel.	—	—	—
ditto Zilver.	—	—	—	Polische Pap. Z.Rh.	—	—	—	Polische Pap. Z.Rh.	—	—	—
Diversen in Z.	—	—	—	Spaansche Plaat. Buitaal.	—	—	—	Spaansche Plaat. Buitaal.	—	—	—
ditto dito met affdavit.	—	—	—	ditto dito Buitaal.	—	—	—	ditto dito Buitaal.	—	—	—
Portugiesche.	—	—	—	ditto Buitaal.	—	—	—	ditto Buitaal.	—	—	—

AMSTERDAM, 21 Nov. 1895.				Köln, Koers. Koers.				pct. vorige L. H. Koers. Koers. Koers.				pct. vorige L. H. Koers. Koers. Koers.				pct. vorige L. H. Koers. Koers. Koers.				pct. vorige L. H. Koers. Koers. Koers.							
Staatsleningen.				EUROPA.				Ned.-rind.				Ned.-rind.				Ned.-rind.				Ned.-rind.				Ned.-rind.			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½			
1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk. Sch. 2½				1. Werk.							

ADVERTENTIËN.

GETROUWD:
O. CASEMIER, Pred.,
Weda. van Meij. A. PULMAN,
EN
C. SALENTEIJN,
die tevens, mede namens wederzijdsche familie, kunnen hartelijken dank betuigen voor de vele bewijzen van belangstelling.
De Krim, 21 Nov. 1895.
Stoterdyk.

GOLDSCHMEDING'S
PIANO'S en ORGELS
zijn alom bekend en worden bij toewijding gevraagd.
GROOTE MAGAZIENEN
Keizersgracht 305,
Warmoesstraat 141, Amsterdam.
VRAAG Catalogus en Condition,
van Haur, Rull en Betaling.
Speciale Inrichting voor Reparatie.

Hot Bestuur der Vereeniging „Im-
manuel“ te OOSTBURG vraagt aan
hare School een
Onderwijzer
op een salaris van f 575. Sollicitatiën
worden ingewacht bij den Heer B. DE
DIE Bz., Secretaris, of bij het Hoofd
der School C. F. HOOGENDIJK.

Uit de hand te koop,
te Zetten, nabij 't Gymnasium en de
Chr. Normaalschool voor Onder-
wijzers, een sterk, goed onder-
houden HUIS (beneden: 4 kamers,
keuken, kelder; boven: 8 kamers,
provisiekamer, solders), met veranda,
afs. schuur en grooten afgesloten tuin
met keur van vruchtboomen.
Te bezichtigen bij E. J. VEENEN-
DAAL, aldaar.

Panorama Jerusalem.
Plantage, Amsterdam.
Entrée 25 Cts.
DAGELIJKS GEOPEND.
Sluiting 31 Dec. a. s.

LEVERING van
HOOIPERSMACHINES
persing van 50 tot en met 100 Kilo
per baal, met dezelfde Machine.
Te bezichtigen onder lett. K, bij
L. VERHOEFF Jr. te Giessendam.

De kleine Beeldenbijbel,
met 550 figuren of 144 plaatjes, wordt
na ontvangst van Postw. a. f 1.— fr.
toegezonden. Voor ZONDAGSSCHOOL-
VEREENIGINGEN één Ex. ter kennis-
making a 60 Cent, door
D. J. v. d. LEE. — Voorburg.

Stoom-IJ's, Boter- en Kaasfabriek
Melkinrichting.

De in deze onze Inrichting onder
ons persoonlijk toezicht, uit licht aan-
gezuurd verschen Boem gekarnde
onvervalschte prima kwaliteit

VERSCHE
Delftsche Roomboter,

muut uit in geur en sijnheid van smaak.
De prijs is tot a.s. Donderdagavond:
franco Rotterdam en Den Haag f 1.50
p. Kilo, franco Amsterdam f 1.60 p. K.

Naamstempel op de Boter.

Verkrijgbaar in Potjes van 1/2 en 1
Kilo, te Amsterdam bij Th. Franken,
firma H. Vingerhoed, Kalverstr. 216,
te Hilversum bij Joh. Evers, te Rot-
terdam bij Ter Marsch & Co., Lam-
steeg No. 4, Westzeedijk No. 42,
Aert van Nieuwstraat No. 66, Binnen-
weg, hoek Paardenstraat No. 76, Dier-
gaardslaan No. 14 (Boulevard) en
Oostzeedijk 15, te Feyenoord, van der
Takstraat, hoek Burgem. Hoffman-
plein No. 2, en te 's-Hage bij J. H.
Verduyn & Zn., Groenmarkt No. 33
en G. H. D. Susanna, Wagenstraat
No. 109, bij wie, evenals direct aan
ons adres, bestellingen worden aange-
nomen op leveringen in Vaatjes, van 4, 10
en 20 Kilo en in Potjes.
B. VETH & Co., Delft.

Geen Insluittharden meer.
Wil U uwe Insluittharden, die zoo-
veel verbruiken en weinig warmte geven
in Vulltharden veranderd zien, die den
geheelen winter doorbranden en veel
warmte geven bij weinig brandstofver-
bruik, raadpleeg dan
MEULINK & PIERON
Rozengracht 10, Amsterdam.
Petroleumkacheln hoog ± 80 c.M. van
af f 8.75.
Tegelplaten v. af f 4.25 met houten lijst.
Fraaie nieuwe Vulkachels steeds in
voorraad.

Medico Mechanisch
ZANDER-INSTITUUT,
Heerengracht 448.
Spreekuur
voor Interne en Zenuw-
ziekten: 9—10½.
„ Chirurgie en Ortho-
paedie: 3½—5½.

Bij J. L. BEIJERS, te Utrecht, verscheen:
Schetsen van Preeken.
Bewerkt naar „Kohlrausch's Vademecum
homileticum“, door
L. H. F. A. FAURE.
Met een inleidend woord van
Dr. J. H. GUNNING J.Hzn.
Prijs f 1.50.

VRAAGT:
Ontbijt-, Sucadekruid- en Gemberkoek,
Boterbâttons en Botersprits,
uit de KOKKFAABRIEK „DE NEDERLANDER“, van
B. J. LINDEBOOM & ZONEN
GOUDEN MEDAILLE Brussel 1891.

Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering.
Gevestigd te AMSTERDAM, Keizersgracht 729.
Maatschappelijk Kapitaal: EEN HALF MILLIOEN GULDEN.
Commissarissen: Mr. Th. HEEMSKERK, L. J. S. VAN KEMPEN, Jhr. Mr. A. F.
DE SAVORNIN LOHMAN, J. E. N. Baron SCHIMMELPENNING VAN
DER OYE, H. SERET en H. W. VAN MARLE, de laatstgenoemde
door de Verzekerden gekozen.
Directeur: H. J. VAN VULPEN.
De Maatschappij sluit alle soorten verzekeringen van Kapitaal en Lijfrente tot elk bedrag.
Aanvragen om Agentschap te richten tot de Directie of tot de Inspecteurs
der Maatschappij, de Heeren: C. ROELANTS te Utrecht, voor Noord- en Zuid-
Holland en Utrecht; E. E. GROU te Leerdam, voor Gelderland en Overijssel;
H. C. SCHREKARDUS te Groningen, voor Friesland, Groningen en Drenthe; G.
GRUYVELD te Breda, voor Zeeland; W. BAYONIS te Gijnaken, voor Noord-
Brabant en Limburg.

Vraag alvorens uwe inkoop te doen mijne
Stalen franco ter inzage.

Tafellakens, kwal. 1 zeer solide, mooie dessins 90 x 125 c.M. 38 Cts.,
105 x 150 c.M. 60 Cts. en 125 x 155 c.M. 70 Cts. per stuk. Bijpassende Servetten
f 2.30 per dozijn. Kwal. 9 zuiver linnen Damast 110 x 110 f 0.80, 130 x 135
f 1.35 en 130 x 165 c.M. f 1.70 per stuk; dito Servetten f 3.60 per doz. Kwal. 19
extra fijne Damast, rijke patronen, 115 x 125 f 1.35, 115 x 135 f 1.50, 115 x 165
f 1.85, 132 x 135 f 1.80, 132 x 165 f 2.20, 132 x 210 f 2.95, 160 x 165 f 2.50
en 160 x 250 f 3.80 per stuk; dito Servetten, 65 x 65 f 4.80 en 72 x 90
f 7.50 per dozijn.
Ontbijtlakens, zuiver linnen Damast 150 x 150 c.M., zeer fijne kwal. f 2.
Vingerdoekjes, zuiver linnen Damast f 1.20 per dozijn.
Ontbijtsteltjes 135 x 135 c.M., zuiver linnen Damast f 2.60 per stel. Zeer
rijke dessins met opengewerkte rand 162 x 162 c.M. extra fijn f 7.50 per stel.
Linnen Damast Tafelkleeden in wit, crème of grijs, met franjes en gekleurde
randen 124 x 124 f 1.15, 142 x 142 f 1.40 en 162 x 162 f 1.85.
Theedoeken (effen) f 0.80, 0.95, 1.15, 1.35, 1.50 en 1.70 per dozijn.
geruete f 1.25 en f 1.30, zuiver linnen f 2, en zeer fijne linnen Damast
f 3.90 per dozijn. Stofdokken f 1.17 per dozijn. Glasdoeken f 1.80, zuiver
linnen met breede roode randen en naam f 3.30 per dozijn. Handdoeken
blauw blok f 2.10 en 3.30; zeer fijne witte met Damasten randen f 4.50 en
f 6.25 per dozijn.
Kinderslabbejes, onmisbaar voor kinderen, solide kwal. f 1.20 per dozijn.
Witte Zakdoeken, prachtige kwal., voor Dames f 0.90, zeer zware kwal.
voor Heeren f 1.80 per dozijn. Wit flanel (koopjes) stukken van 20 El a f 3.20,
f 3.70 en f 4.40.

Zuiver Linnen voor Lakens en Hemden.
Buitengewoon voordelig.
80 c.M. breed a 25, 28 en 32½ Ct. per El. 160 c.M. breed a 55 en 60 Ct. p. El.
VOOR HEEREN
bied ik aan keurige nette Costumes van af f 12.—, f 14.— en hooger.
Demi-Saisons van af f 10.25. Broeken van af f 4.—. Ontbied de STALEN,
zend ze terug met een maatpak en u ontvangt alles franco terug. Voor
goed passen en elegante coupe wordt ingestaan. Model naar keuze.
R. D. A. VAN DER WOUDE. — ZWARTSLUIS.

Welkom Cadeau
voor St. Nicolaas, Verjaardag enz.
BONS voor de bekend prima
HANDSCHOENEN,
voor DAMES, HEEREN, KINDEREN.
UNIFORM,
Trouw-, Rouw-, Rij-, Indië.
(mogen geruimd en in 't Magazijn
GEPAST worden).
AUGANT d'OR,
bd. Muziekschool,
N.Z. VOORBURGWAAL 298.

Nimmer
heeft u aangenamer en beter licht dan
wanneer u Lampen gebruikt van
NIEMMEIJER, Heerenstraat 15, Am-
sterdam.

Prachtige Kerkorgels
worden tegen zeer billijke prijzen, veel-
jarige garantie en doervallende gemak-
kelijke betaling geleverd en vervoerd
aan de Fabriek van
J. PROPER,
in KAPTEL. Teekeningen en opstellen
en op aanvraag gratis verzonden.

De „UTRECHT“
duikt op uitroep vrijgeve voorwaar
den en concurrende tarieven alle
verzekeringen van af f 50 tot f 12000
kapitaal en van f 1's weels tot f 1200
'jaars rente, welke het menscheijk
leven ten grondslag hebben en uit
statistische gegevens te berekenen zijn.
Verzekerden hebben aandeel in de
winst.
HOOFDKANTOOR:
Lelidsestr. weg 4 en 5, Utrecht.
BIJKANTOOR:
Rokin 101, Amsterdam.
Welfhoek 4, Rotterdam.
Tweebaksmarkt 48, Leeuwarden.
Zuidwillemsvaart 130, 's-Beach.

25—30 % VOORDEEL.
STUKKEN **ZUIVER LINNEN** **9000 Graslinnen Bedlakens**
(breede en smalle zoom),
60 El prachtig wit Flanel f 10.90 Vingerdoekjes f 2.—, Dames- en
54 » prima Constitution. » 9.95 Heeren Zakdoeken f 2.50, Glasdoeken
20 » zwaar Ongebl. Keper » 2.75 f 2.40, Wit Blok Handdoeken f 1.45,
20 » fijn Goblet Zwanend. » 4.25 Blauw Blok Handdoeken f 2.10, Balist
29 » gewerkt Satijnstroep » 5.— Dames Zakdoeken f 0.70.
Stalen en modelzending ook van onze geregelde Linnens en Tafelgoederen franco. Firma A. NIJLAND, Almelo.

1820? Ja! N. BONTEN 1820, Dordrecht.

KINADRUPELS van Dr. DE VRII.
Het krachtigst werkend geneesmiddel tegen Ma-
laria (binnenkoorts), Bloedarmoede, Bleekzucht enz.
Alom verkrijgbaar in □ verzegelde flacons, voorzien
van nevenstaand fabriekmerk a f 1.— per flacon.
Tegen toezending van postwissel a f 1.15 recht-
streeks en franco verkrijgbaar van:
De Chemische Fabriek van H. NANNING,
DEN HAAG.

Speciale Inrichting voor
SCHOENEN NAAR HAAT in
cipsen afdruksels voor ge-
voelige, pijnlijke, gebrek-
kige, manke en platvoeten,
knobbels, exteroogen etc.
ANTON HUF Jr.,
Kalverstraat 200, Amsterdam.

ZEER BELANGRIJKE VERKOOPING
in „DE BRAKKE GROND“ te Amsterdam,
op Dinsdag 26 November 1895
VAN DE
Moderne Schilderijen
van het Huis H. KOEKKOEK Jr. & Co., te Londen, waar-
van de zetel, aan Piccadilly aldaar, door geheele verbouwing tijdelijk
opgeheven is.
De verzameling, voor welke door de verkoopers, zonder uitzon-
dering, garantie van authenticiteit gegeven wordt, bevat stukken
van: CAZIN, COROT, DAUBIGNY, DIAZ, DUPRE, HARLAMOFF,
HENNER, JAQUE, LANDSYER, LEWIS-BROWN, MAIOUT, MA-
DRAZO, VAN MARCKE, MUNKACSY, DE NEUVILLE, ROYBT,
TROYON, VERLAT, ZIEM, enz.; ARTZ, BISSCHOP, BLOMMERS,
BOSBOOM, VAN ESSEN, GABRIEL, ISRAËLS, MAUVE, ROELOFS,
SADÉE, VERSCHUUR, WEISSENBURCH, WIJSMULLER, enz.
Bezichtiging: Zaterdag 23, Zondag 24 November particu-
lier; Maandag 25 November publiek.
Catalogi (geïllustreerd a f 1.—) verkrijgbaar bij de Directie
der Veiling,
C. F. ROOS & Co., Nes 49, Brakke Grond.

Bij **HÖVEKER & ZON,** te AMSTERDAM, verscheen:
INGESLOTEN.
Een verhaal uit het beleg van Antwerpen in 1584-1585.
Naar het Engelsch van
E. EVERETT-GREEN.
Geïllustreerd door **WILLEM STEELINK.**
Prijs f 2.25. In fraaie stempelband f 2.90.
Uitgave van de Vereeniging ter bevordering van Christelijke Lectuur.
De catalogus van deze zeer voordelige Vereeniging, die werken van
de beste schrijvers en schrijfters op Christelijk gebied bevat, is op
aanvraag franco en gratis te bekomen. Nieuwe werken van FUNCKE,
SPURGEON en anderen zijn voor deze Vereeniging ter perse.

Nederlandsche Haarwerfabriek.
GROS. — Opgericht 1874. — DETAIL.
ROTTERDAM. — 5 Nauwe Marktsteeg 5, — ROTTERDAM.
De Ondergeteekende heeft de eer te berichten, dat door hem een door
H.H. Doctoren aanbevolen
HYGIENISCHE DEKSTUK,
is uitgevonden, ter vervanging van Bandeaux of Dames-Pruiken.
HOUDEN BROUCK, Haarwerker.
Steeds voorhanden een ruime sortering FRISETTE-FRONTSTUKKEN,
NOEUGREC. (Hauts Nonveautés) VLECHTEN, STRENGEN en MARTEAUX
van af f 1. HEEREN-PRUIKEN en TOUPETS van af f 5. Zending tegen
rembours met 15 c. verhooging of bij voornitending van postwissel.

Gebr. SCHRODER,
ROKIN 50.
Kunstzaal — Boekgeschenken.

OPGERICHT 1849. **G. & J. COOL,** OPGERICHT 1849.
FABRIKANTEN VAN
MARMEREN SCHOORSTEENWANTELS.
GRAFZERKEN, MONUMENTEN en MEUBELBLADEN.
Handel in VLOER- en WANDTEGELS.
Zeer groote Magazijnen. — Ruime sortering. — Concurrende Prijzen.
Bekroond op de Wereldtentoonstelling Parijs, Philadelphia, Amsterdam etc. (C)
Magazijnen: Amsterdam, Bloemgracht 77 — Rotterdam, Delftschestraat 61.

MARIE BRIZARD & ROGER.
COGNAC.
VERTEGENWOORDIGERS:
STEGE & STERNEBERG,
WINKOOPERS,
Oudezijds Voorburgwal No. 39, Amsterdam.

Wed. C. ROK & ZON. — J. DE PIJPER.
Holleveranciers, ALFEN a/d. RIJN.
Stoomfabriek van Bessensap, Frambozensap,
LIMONADESIROPEN,
ROODE en WITTE BESSENWIJN, FRAMBOZENWIJN enz.
Alle artikelen worden uit de versechte vruchten bereid zonder eenige
toevoeging van extracten, essences of aroma's.
ELECTRISCHE DRUKKERIJ, voorheen J. J. ANNO & ZONN

Een Nieuw Werk
van MISS YONGE, en een 2e Druk van
ANNIE FOORE.
MISS YONGE, GRISELDA, een Verhaal
Oed-Engeland, uit het Engelsch door
ALMA, in Prachtband elects f 1.40.
ANNIE FOORE, Indische Huwelijken. 2e
Druk met Titelplaat in Lichtdruk,
naar een Teekening van L. W. B.
WENCKEBACH, in Prachtbd. el. f 1.75.
Inhoud: Een eenzinnig Weeuwje,
Willie's Mama, Geketend.
Zeer keurige Boeken voor Dames.
Verkrijgbaar bij den Uitgever D.
BOLLE te Rotterdam en verder alom
franco, na ontvangst Postwissel met
opgave van het verlangde.

OUDE KENNISSEN.
Tegen rhumatische aandoeningen
van allerlei aard zijn de echte
Abshaubbin's
Anti-Rhumatische Watten
voorzeker oude kennissen, welke geene
aanbeveling meer behoeven:
Verkrijgbaar a 30 cent per pakte
o. a. bij:
H. J. Henken Jr., N. Z. Voorburgwal
bij de Molsteeg, Amsterdam.
A. W. Schade & Zonen, idem, Leid-
sche str. en Nieuwendijk in de Vloet.
J. Normann, Haarlemmerstr. 121, id.
Meurs & Co., Rapenburg, Amsterdam.
Christiaan Annegarn, id., Paleisstr.
hoek Singel.
Wed. J. P. van Doornenwaard Ham.
Koningsplein, Amsterdam.
Gez. Mann, Magazijn de Huisvrouw
Heiligenweg, Amsterdam.
J. H. Houtman, Kalverstraat 160.
A. Vlaanderen te Hilversum.
G. de Barbanson, N. Diep.
Wiebels, Purmerend.
H. Meijer, Haarlem.
Mej. N. Moransard, 'de Vliet' Haarlem.
G. van der Geur, Waddingsveeën
N. J. Sanders, Leiden.
Isoriet & Zonen, 's Hage,
Gez. Willems, Schiedam.
J. H. Keller & Zoon, Rotterdam.
S. J. G. Wulff, Westnieuwland, Rott.
N. A. Stempelt, Dordrecht.
W. Fagginger Auer, Middelburg.
C. Nonnekos, Goes.
J. Smits, Zierikzee.
J. C. van Aken-Kroonen, Breda.
M. Loozen, Klundert.
Wed. Bosman, Gouda.
„De Vliet“ Lijnmarkt, Utrecht.
Blanc & Klok, Wijk bij Duurstede.
A. J. Aussems Azn., Culemborg.
Mejuffr. Wed. Fischer, Harderwijk.
W. F. Stierhout, Tiel.
F. Dierkes, te Wagon.
Meurs & Co., Arnhem.
C. van Esveld, te Nijkerk o/d. Veluwe.
J. A. Kuitert, Zutphen.
J. T. Loch, Lochem.
Wed. J. Pondman, Kampen.
Gez. Weghuis, Zwolle.
E. Lakke, Meppel.
Wed. J. A. v. d. Wijk, Assen.
J. den Holder, Terborgh.
Feldbrugge, Groningen.
J. L. Lombroek, Franeker.
Gebr. Markus, Leeuwarden.
P. J. van Bergen, te Sneek.
Adolf de Witte Janssen, Hulst.
D. Peereboom, Steenwijk.
P. van der Pols, Charlois (Z.-H.)
Men zij gewaarschwd tegen na-
maaksels en lette vooral op de onder-
teekening van elk pakje.
A. BREETVELT Az.

S. TROMP Azn.,
SILVERFABRIKANT. — HARLINGEN,
vraagt in Holland nog eenige solide
afnemers.
Konsters staan ten dienste.